

**NASIONALE
SENIORSERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2023

**GESKIEDENIS P1
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 24 bladsye.

---

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke is gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel:

KOGNITIEWE VLAKKE	HISTORIESE VAARDIGHEDE	GEWIGS-TOEKENNING VAN VRAE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Onttrek inligting uit bronne. • Selektoring en organisasie van relevante inligting uit bronne. • Definieer historiese begrippe/terme. 	30% (15)
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretasie van bewyse uit bronne. • Verduidelik inligting verkry uit bronne. • Analiseer bewyse uit bronne. 	40% (20)
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne. • Skakel met bronne om bruikbaarheid, betroubaarheid, eensydigheid en beperkings vas te stel. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in die bronne en kom tot onafhanklike gevolgtrekkings. 	30% (15)

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argument, bewyse of voorbeelde.
- Met die toekenning van punte moet aandag gegee word aan hoe daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- In die nasienriglyn word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige relevante antwoord.
- Daar word van leerlinge verwag om 'n standpunt in te neem in die beantwoording van 'tot watter mate' vrae om enige punte te verdien.

1.3 Assesseringsprosedures vir brongebaseerde vrae

- Gebruik 'n regmerk (✓) vir elke korrekte antwoord
- Gee aandag aan die puntetoekenning bv. (2 x 2) wat neerkom op twee redes en word twee punte elk toegeken (✓✓✓✓); (1 x 2) wat neerkom op een rede en twee punte toegeken word (✓✓)
- Indien 'n vraag 4 punte tel word 4 regmerke (✓✓✓✓) aangedui

Paragraafvraag

Paragraawe behoort globaal (holisties) geassesseer te word. Beide die inhoud en die struktuur van die paragraaf moet in berekening gebring word wanneer punte toegeken word. Die volgende stappe moet gebruik word wanneer 'n antwoord op 'n paragraafvraag geassesseer word:

- Lees die paragraaf en plaas 'n kolpunt (.) by elke punt binne-in die teks waar die kandidaat relevante bewyse gebruik het om die vraag te beantwoord.
- Lees die paragraaf weer om die mate te evalueer waarin die kandidaat in staat was om relevante bewyse te gebruik om die paragraaf te beantwoord.
- Maak regmerkies (√) wat aan die kandidaat toegeken is vir die paragraaf aan die einde van die paragraaf; sowel as die vlak (1, 2 of 3) soos aangedui in die holistiese rubriek en gee 'n kort kommentaar bv.

_____ * _____ * _____
 _____ * _____ * _____ √√√ Vlak 2

Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf

- Tel al die regmerke vir die brongebaseerde vrae op en skryf dan die punt aan die regterkantse onderste kantlyn, bv.

32
50

- Maak seker dat die totale punte akkuraat na die buiteblad van die antwoordeboek oorgedra word.

2. OPSTELVRAE**2.1 Die opstelvrae vereis dat kandidate:**

- In staat sal wees om hul argument op 'n logiese en samehangende wyse te stel. Hulle moet die relevante inligting kan selekteer, organiseer en bymekaarvoeg sodat dit vir hulle moontlik sal wees om 'n redelike reeks feite of 'n effektiewe argument te kan weergee om sodoende die gestelde vraag te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat 'n opstel 'n inleiding, 'n samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en 'n slot het.

2.2 Nasien van opstelvrae

- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord gelei sal word deur die handboeke wat by 'n spesifieke sentrum gebruik is.
- Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by 'n riglyn vir nasien van 'n spesifieke opstel.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir *enige ander relevante antwoord*.

2.3 Globale assessering van die opstel

Die opstel skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die onderwyser die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs 'feite' neer te skryf om 'n beter punt te behaal nie. Hierdie benadering sal leerders ook ontmoedig om 'modelantwoorde' voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet aan leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument.
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun.
- Die leerder se interpretasie van die vraag.

2.4 Assesseringsprosedures vir die opstel

2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.

2.4.2 Tydens die deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt ('bullet') in die nasienriglyn), vir elke hoofmoment/aspek wat volledig gekontekstualiseer is en 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt in die nasienriglyn) bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Hou die **PEEL-struktuur** in gedagte by die assessering van 'n opstel.

P	Punt: Die kandidaat lei die opstel in met 'n argument/n duidelike hoofpunt. Elke paragraaf moet 'n punt bevat wat die hoofpunt (argument) wat in die inleiding gemaak is, ondersteun.
E	Verduideliking: Die kandidaat moet in groter detail bespreek waaroor die hoofpunt (argument) gaan en hoe dit verband hou met die vraag wat gevra is.
E	Voorbeeld: Die kandidate moet die vraag beantwoord deur inhoud te selekteer wat relevant is tot die argument. Relevant voorbeelde moet gegee word om die argument vol te hou.
L	Skakel: Kandidate moet seker maak dat die argument deurgaans in die opstel onderhou word en samehangend geskryf is.

2.4.4 Die volgende simbole **MOET** in die assessering van opstel gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik gekontekstualiseer nie ^
- Verkeerde stelling _____
- Irrelevante stelling |
|
|
- Herhaling R
- Analise A√
- Interpretasie I√
- Argument LOA↕

2.5 Die matriks

2.5.1 Gebruik van die matriks vir die assessering van opstelle.

By die nasien van opstelle, moet die kriteria gebruik word wat in die matriks voorsien word. Tydens die assessering van 'n opstel moet beide die inhoud en die aanbieding in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidsvlakke.

- (a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

- (b) Die tweede deurlees van die opstel sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 3	

- (c) Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	}26–27
A	VLAK 3	

KOMMENTAAR

Vraag herkenbaar in antwoord.
Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument.

NASIENMATRIKS VIR OPSTEL: TOTAAL: 50

	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1
AANBIEDING INHOUD 	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse. Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig. Poog om 'n onafhanklike gevolgtrekking uit die bewyse te maak om die argument te ondersteun.	Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen poging om 'n gevolgtrekking te maak nie.	Weinig of geen poging om die opstel te struktureer nie.
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47–50	43–46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot argument wat gevolg is	43–46	40–42	38–39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38–39	36–37	34–35	30–33	28–29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30–33	28–29	26–27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings.				26–27	24–25	20–23	
VLAK 2 Vraag ontoereikend beantwoord. Inhoud skraal.					20–23	18–19	14–17
VLAK 1 Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of irrelevante inhoud.						14–17	0–13

*Riglyne vir die toekenning van 'n punt in Vlak 1:

- Vraag glad nie beantwoord nie/totaal irrelevante inhoud; geen poging om die opstel te struktureer nie = 0
- Vraag sluit basiese en algemene irrelevante inligting in; geen poging om die opstel te struktureer nie = 1–6
- Vraag ontoereikend en vaag beantwoord; effense poging om die opstel te struktureer = 7–13

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE**VRAAG 1 HOE HET DIE BERLYNSE MUUR BYGEDRA TOT KOUE OORLOG SPANNING TUSSEN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) EN DIE SOWJETUNIE (USSR)?**

- 1.1 1.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*
- ‘op soek na werk onder die ‘ekonomiese wonderwerk’ van Wes-Duitsland’
  - ‘in sommige gevalle het hulle gevlug oor politieke of godsdienstige vervolging (marteling) (2 x 1) (2)
- 1.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*
- VSA
  - Brittanje
  - Frankryk (3 x 1) (3)
- 1.1.3 *[Definisie van konsep uit Bron 1A – V1]*
- ‘n Persoon wat die idee van ‘n klaslose samelewing ondersteun
  - Enige ander relevante antwoord. (2 x 1) (2)
- 1.1.4 *[Analise van bewyse uit Bron 1A – V2]*
- Die DDR het geen land opsie gehad om die breindrein te stop nie.
  - Die DDR kon nie die fisiese grense verander om die ‘breindrein’ te stop nie.
  - Die DDR het nie meer opsies gehad om te verhoed dat Oos-Berlyners Oos-Berlyn verlaat nie.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)
- 1.2 1.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1B – V1]*
- ‘Kennedy verkies om voort te gaan met die militêre opbou wat hy begin het.’
  - ‘n opskorting van diensplig aangekondig vir meer as vier-en-tagtig duisend aangewese mans’
  - ‘Hy het ook die toere van weermag personeel in Duitsland en Japan met ses maande verleng’
  - ‘en die aktivering van 113 reserwe -eenhede bevestig’ (Enige 3 x 1) (3)
- 1.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V2]*
- Hy wou verhoed dat Wes-Berlyn kommunisties word.
  - Wes-Berlyn was ‘n baken van kapitalisme in die hart van die kommunistiese gebied.
  - Dit het die VSA se vasberadenheid getoon om kapitalisme en demokrasie te beskerm.
  - Dit toon die vasberadenheid van die VSA om kommunisme in te perk.
  - Die VSA se aansien sou gedaal het indien hulle Berlyn sou verlaat.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

- 1.2.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V2]*
- Clay se teenwoordigheid het Wes-Berlyners hoop gegee dat die krisis opgelos kon word.
  - Clay het die Wes-Berlyners tydens die Berlynse blokkade gehelp.
  - Clay verteenwoordig die VSA se militêre steun aan Wes-Berlyners.
  - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 1.2.4 *[Definisie van konsep uit Bron 1C – V2]*
- Die daad om te verhoed dat mense of goedere die kommunistiese of kapitalistiese invloedseer binnegaan of beweeg.
  - Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)
- 1.3 1.3.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1C – V1]*
- 'het die Muur strate, pleine en woonbuurte van mekaar geskei'
  - 'openbare vervoer verbinding verbreek'. (2 x 1) (2)
- 1.3.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1C – V1]*
- DDR-grenswagte probeer het om die identifikasie van verteenwoordigers van die Westerse Geallieerdes na te gaan toe hulle die Sowjet-sektor binnegekom het.'
  - 'Volgens die Amerikaanse siening is die Geallieerde reg om vrylik deur die hele Berlyn te beweeg, geskend'. (Enige 1 x 2) (2)
- 1.3.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1C – V2]*
- 'n Kernoorlog tussen die VSA en die USSR was op hande.
  - Geen land was gereed om terug te staan nie.
  - Dit het getoon dat albei lande nie bereid was om hierdie krisis met onderhandelinge op te los nie.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 1.3.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1C – V2]*
- Khrushev het aanvaar dat Berlyn deur die vier oorlog bondgenote beheer word.
  - Khrushev het aanvaar dat die USSR nie alleenregte het om Berlyn te beheer nie.
  - Khrushev was gereed om die Westerse Geallieerdes gratis toegang tot Wes-Berlyn te gee.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 1.4 1.4.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1D – V2]*
- Om te wys wat sal gebeur met diegene wat probeer ontsnap het.
  - Om mense bang te maak wat van plan was om na Wes-Berlyn te ontsnap
  - Om die desperate lot van die lewensomstandighede van Oos-Berlyners bloot te stel.
  - Om die brutaliteit van die Oos-Duitse kommuniste uit te wys.
  - Oos-Berlyners was bereid om te sterf in vir hul vryheid.
  - Oos-Duitsland was ernstig om te verhoed dat Oos-Berlyners na Wes-Berlyn beweeg.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

1.4.2 [Bepaling van die betroubaarheid van die Bron 1D – V3]

Hierdie bron is betroubaar tot 'n groot mate omdat:

- Die foto is 'n primêre bron wat eerstehandse inligting gee.
- Die datum van die gebeurtenis stem ooreen met die historiese tydlyn van die bou van die Berlynse Muur.
- Die gebeurtenis in die bron kan deur ander bronne bevestig word.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

1.5 [Vergelyking van bewyse uit Bron 1C en 1D – V3]

- Bron 1C verklaar dat grensbeheer in die volgende jare vervolmaak is, terwyl Bron 1D 'n soldaat uitbeeld wat wag hou by die Berlynse Muur wat die grensbeheer ondersteun, soos in Bron 1C genoem.
- Bron 1C verklaar dat meer as 100 000 burgers probeer ontsnap het terwyl Bron 1D toon dat Peter Fetcher probeer ontsnap het.
- Bron 1C noem dat meer as 600 mense doodgeskiet is terwyl hulle probeer ontsnap het terwyl Bron 1D die lyk van Peter Fetcher uitbeeld wat doodgeskiet is terwyl hulle probeer ontsnap het.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

1.6 [Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit relevante bronne – V3]

- Berlyn is verdeel in vier sones van beheer, Wes-Berlyn onder die Westerse moondhede en Oos-Berlyn onder die USSR. (Eie kennis)
- Oos-Berlyners ontsnap na die Weste om werk te kry en vervolging vry te spring. (Bron 1A)
- In 1952 verseël Oos-Duitsland sy vasteland grens met Wes-Duitsland om die hoë beweging van mense na Wes-Berlyn te stop. (Bron 1A)
- Die USSR het probeer om die Westerse moondhede uit Berlyn te dwing. (Bron 1A)
- USSR was bekommerd oor die groot aantal Oos-Berlyners wat na Wes-Berlyn oorgesteek het (Bron 1A)
- Kapitalistiese Wes-Berlyn het voorspoed en groei getoon terwyl die kommunistiese Oos-Berlyn agteruitgegaan het. (Eie kennis)
- President Kennedy het verkies om met die militêre opbou voort te gaan. (Bron 1B)
- President Kennedy het die ontplooiing van weermag personeel in Duitsland en Japan met ses maande verleng en die aktivering van 113 reserviseenhede bevestig (Bron 1B)
- Burgemeester Brandt het die onmenslike verdeling van Berlyn as onderdrukkend en bedreigend veroordeel. (Bron 1C)
- Op 25 Oktober 1961 het die VSA en die USSR mekaar by die grens gekonfronteer. (Bron 1C)
- Die twee lande was op die rand van oorlog, maar Kennedy en Khrushev het daarin geslaag om die situasie te ontfont. (Bron 1C)
- Mense het jare lank probeer om die Berlynse Muur oor te steek en baie het tydens hul pogings gesterf. (Bron 1C en 1D)
- Enige ander relevante reaksie.

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre manier, byvoorbeeld, toon min of geen begrip van hoe die Berlynse Muur tot Koue Oorlog spanning tussen die Verenigde State van Amerika en die Sowjetunie bygedra het. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie. 	PUNTE 0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp, byvoorbeeld, toon 'n mate van begrip van hoe die Berlynse muur tot Koue Oorlog spanning tussen die Verenigde State van Amerika en die Sowjetunie bygedra het. • Gebruik bewyse op 'n baie basiese manier om 'n paragraaf te skryf. 	PUNTE 3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, byvoorbeeld, toon 'n deeglike begrip van hoe die Berlynse Muur tot Koue Oorlog spanning tussen die tussen die Verenigde State van Amerika en die Sowjetunie bygedra het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	PUNTE 6–8

(8)
[50]

VRAAG 2: WAT WAS DIE REDES VIR SUID-AFRIKA SE BETROKKENHEID IN DIE ANGOLESE BURGEROORLOG VAN 1975?

- 2.1 2.1.1 *[Definisie van 'n konsep uit Bron 2A – V1]*
- 'n Oorlog tussen die burgers van 'n land
  - Twee groepe in een land wat veg om aan bewind te wees.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 2.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1]*
- 'om SWAPO se operasies in Namibië te ontwig'
  - 'om hulp aan UNITA te verleen' (2 x 1) (2)
- 2.1.3 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1]*
- VSA
  - Suid Afrika (2 x 1) (2)
- 2.1.4 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1]*
- Sowjet-Rusland
  - Kuba (2 x 1) (2)
- 2.1.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]*
- Gevrees dat die MPLA 'n kommunistiese regering in Angola sou stig.
  - MPLA het SWAPO teen Suid-Afrika in Suidwes-Afrika bygestaan.
  - MPLA was deur Rusland en die Kubane ondersteun.
  - SA wou nie deur kommunistiese lande omsingel word nie.
  - Enige ander relevante reaksie (Enige 2 x 2) (4)
- 2.2 2.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2B – V1]*
- 'hulle het 'n suidwaartse opmars na die Namibiese grens beplan'
  - 'en ons het werklik geglo dat die Sowjetunie hoofsaaklik hieragter sit' (2 x 1) (2)
- 2.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2B – V2]*
- Die Kubane was in Angola om 'n Sowjet -agenda uit te voer.
  - Die Russe was agter die betrokkenheid van Kuba in Angola.
  - Kubaanse betrokkenheid was Rusland se plan om kommunisme in Suider-Afrika te versprei.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)
- 2.2.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2B - V2]*
- Suid-Afrika was 'n anti-kommunistiese bondgenoot van die VSA.
  - VSA wou verhoed dat die MPLA 'n kommunistiese regering in Angola vestig.
  - Die VSA het Suid-Afrika gebruik om hul belange in Afrika te beskerm.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

- 2.3 2.3.1 *[Definisie van 'n konsep uit Bron 2C-V1]*
- Die reg van Angolese om hulself te regeer sonder buitelandse betrokkenheid.
  - Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)
- 2.3.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2C – V2]*
- 'om te verhoed dat die MPLA tydens onafhanklikheid mag oorneem.'
  - 'vasbeslote om SWAPO se militêre vermoë te verswak of lam te lê ter voorbereiding vir die tyd wanneer SWAPO die verkiesings belange in Suidwes-Afrika sou betree. (2 x 1) (2)
- 2.3.3 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2C van die MPLA – V1]*
- 'die omverwerping en vervanging daarvan (MPLA) geword deur 'n 'vriendelike' anti-kommunistiese regering onder leiding van die National Union for the Total Independence of Angola (UNITA).'
  - (1 x 2) (2)
- 2.3.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2C – V2]*
- Suid-Afrika wou SWAPO verswak sodat hulle nie die verkiesing wen en Suidwes-Afrika regeer nie.
  - Suid-Afrika was nie gereed om die mag in Suidwes-Afrika te oor te handig nie.
  - SA wou die wit minderheidsregering in SWA handhaaf.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 2.3.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2C – V2]*
- Dit was 'n geheime oorlog met geheime Amerikaanse steun.
  - Die Suid-Afrikaanse kabinet was dalk bang vir die lewensverlies van Suid-Afrikaanse soldate tydens die oorlog.
  - Die Suid-Afrikaanse kabinet het geweet dat UNITA swak was en wou daarom verhoed dat hulle nie die oorlog alleen teen die MPLA en SWAPO moes veg nie.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)
- 2.4 2.4.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2D – V2]*
- Die SAW en UNITA troepe was bondgenote tydens die Angolese Burgeroorlog.
  - Suid-Afrika en UNITA het saam teen die MPLA geveg.
  - Suid-Afrika het UNITA-troepe tydens die Angolese Burgeroorlog bygestaan.
  - Suid-Afrika het UNITA soldate tydens die Angolese burgeroorlog opgelei.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 2.4.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2D – V2]*
- UNITA-troepe was swak opgelei.
  - UNITA-troepe het nie die nodige vaardighede in moderne oorlogvoering gehad nie.
  - UNITA-troepe het nie geweet hoe om tegnologie en gevorderde wapens te gebruik nie.
  - UNITA-troepe het guerrilla-oorlogvoeringstaktieke gebruik wat onvoldoende was om die MPLA om ver te werp.
  - UNITA was nie aan konvensionele oorlogvoering gewoond nie.
  - Enige relevante reaksie. (Enige 1 x 2) (2)

2.4.3 *Bepaling van beperkinge van Bron 2C – V3]***Die bron is BEPERK omdat:**

- Die bron gee slegs 'n Suid-Afrikaanse perspektief.
- Die foto kon vir propaganda doeleindes vervaardig gewees het.
- Die foto kon opgevoer/gemanipuleer gewees het
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

2.5 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 2C en 2D – V3]*

- Bron 2A verklaar dat SA UNITA bygestaan het terwyl die bystand in Bron 1D gesien word.
- Bron 2A verklaar dat SA UNITA hulp verleen het met opleiding en logistiek, terwyl Bron 1D 'n visuele aanbieding van die logistieke ondersteuning aandui.
- Albei bronne toon dat SADF UNITA opgelei het.
- Albei bronne toon dat SADF advies en logistieke hulp aan UNITA tydens die Angolese burgeroorlog verleen het.
- Enige relevante reaksie. (Enige 2 x 2) (4)

2.6 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse uit relevante bronne – V3]*

Kandidate kan die volgende aspekte in hul antwoorde insluit.

- Nadat Angola onafhanklikheid vanaf Portugal verkry het, het 'n burgeroorlog tussen die bevrydingsbewegings in Angola uitgebreek. (Eie kennis)
- Angola het 'n slagveld van die Koue Oorlog geword. (Bron 2A)
- Suid-Afrikaanse troepe het invalle na Angola onderneem, UNITA ondersteun en SWAPO aangeval. (Bron 2A)
- MPLA het op die ondersteuning van Kuba en Rusland staatgemaak. (Bron 2A)
- Die VSA het Suid-Afrika weens die Koue Oorlog-kompetisie ondersteun. (Bron 2A)
- Pik Botha van Suid-Afrika het geglo dat Kubane saam met die USSR werk (Bron 2B)
- Suid-Afrika het geglo dat die Russe in Angola inmeng soos hulle in Afghanistan gedoen het (2B)
- Suid-Afrika het opgetree omdat Amerika belowe het om hulle te help. (Bron 2B)
- 'n Angola onder MPLA bewind was 'n veiligheidsbedreiging vir Suid-Afrika (Bron 2C)
- Suid-Afrika wou nie hê kommunisme moes na Suider-Afrika versprei nie.
- Suid-Afrika het Suidwes-Afrika beheer en was nie gereed om dit prys te gee nie.
- SA het UNITA ondersteun om die kommunistiese MPLA om vêr te werp.
- Suid-Afrikaanse troepe het UNITA soldate opgelei om die MPLA omvêr te werp.
- Enige ander relevante antwoord.

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse, byvoorbeeld, toon min of geen begrip van die redes waarom Suid-Afrika by die Angolese Burgeroorlog van 1975 betrokke geraak het nie • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor die onderwerp verslag te doen of kan nie oor die onderwerp verslag doen nie. 	PUNTE 0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou verband met die onderwerp, byvoorbeeld, toon 'n mate van begrip van die redes waarom Suid-Afrika by die Angolese Burgeroorlog van 1975 betrokke geraak het • Gebruik bewyse op 'n baie basiese manier. 	PUNTE 3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, byvoorbeeld, toon 'n insig in die redes waarom Suid-Afrika by die Angolese Burgeroorlog van 1975 betrokke geraak het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	PUNTE 6–8

(8)
[50]

VRAAG 3: HOE HET DIE OPTOG NA WASHINGTON OP 28 AUGUSTUS 1963 TOT DIE BEËINDIGING VAN DISKRIMINASIE EN SEGREGASIE TEEN SWART AMERIKANERS IN DIE VSA IN DIE 1960's BYGEDRA?

- 3.1 3.1.1 *[Definisie van 'n historiese konsep uit Bron 3A – V1]*
- Burgerregte is die nie-politieke regte en voorregte wat deur die wet aan alle burgers gegee word.
  - Burgerregte verwys na die toekenning van regte vir persoonlike vryheid aan alle burgers van 'n land.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 3.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – V1]*
- 1960 Sitstaking
  - 1961 Vryheidsritte
  - 1963 Birmingham-optog (3 x 1) (3)
- 3.1.3 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – V1]*
- Southern Christian Leadership Conference
  - Congress of Racial Equality
  - Student Nonviolent Coordinating Committee
  - Brotherhood of Sleeping Car Porters
  - National Association for the Advancement of Colored People
  - National Urban League (Enige 2 x 1) (2)
- 3.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3A – V2]*
- Sommige senatore was gekant teen integrasie tussen swart en blanke Amerikaners.
  - Sommige senatore was rassiste wat segregasie ondersteun het.
  - Sommige senatore het geglo dat blankes meerderwaardig teenoor swart Amerikaners was.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)
- 3.2 3.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3B – V1]*
- 'Na raming 250 000 mense' (1 x 1) (1)
- 3.2.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3B – V1]*
- 'indiensneming diskriminasie'
  - 'burgerregte skendings teen Afro-Amerikaners'
  - 'Latino's en ander groepe wat van hul stemreg ontnem was'
  - 'steun vir die Burgerregte Wet' (4 x 1) (4)
- 3.2.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – V2]*
- Tot a groot mate:**
- 'President Roosevelt het die Uitvoerende Bevel 8802 (verbod op diskriminasie in die verdedigingsbedryf, 1941) onderteken'
  - 'President Truman het Uitvoerende Bevel 9981 (desegregasie van die weermag, 1948) onderteken
  - Dit het rassisme in die weermag en verdedigingsnywerhede stopgesit.
  - Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

3.2.4 *[Definisie van konsep binne die konteks van Bron 3B – V2]*

- Die politieke, ekonomiese sosiale skeiding van Amerikaners op grond van ras.
Enige ander relevante antwoord. (1 x 2) (2)

3.3 3.3.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – V2]*

- Die foto wys die redes vir die optog aan, byvoorbeeld gelyke regte, indiensneming en vryheid.
- Die foto wys dat die optog deur beide swartes en wittes ondersteun is.
- Dit dra die boodskap oor dat die optog massiewe ondersteuning geniet het.
- Die foto wys dat die optog vreedsaam was.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.3.2 *[Bepaling van die bruikbaarheid van Bron 3C – V3]*

Die bron is tot 'n groot mate bruikbaar omdat:

- Dit is 'n primêre bron wat eerstehandse inligting gee.
- Die datum van die bron stem ooreen met die datum van die historiese gebeurtenis.
- Die inligting in die bron kan deur ander bronne bevestig word.
- Die doel van die bron is om die leser in te lig en nie om die leser te oorreed oor die redes en ondersteuning van die optog nie.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.4 3.4.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3D – V2]*

- 'die lewe van die Neger steeds ongelukkig lamgelê deur die boeie van segregasie en die kettings van diskriminasie'
- 'die Neger woon op 'n eensame eiland van armoede te midde van 'n groot oseaan van materiële welvaart' (2 x 1) (2)

3.4.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3D – V2]*

- Swart Amerikaners het nooit die regte geniet wat in die grondwet belowe is nie.
- Swart Amerikaners is nie as gelyke burgers behandel soos dit in die grondwet beloof was nie.
- Swart Amerikaners het diskriminasie en segregasie ervaar wat hul onvervreembare regte, soos vervat in die grondwet, geskend het.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.4.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3D – V2]*

- Swart Amerikaners sal nooit ophou protesteer totdat hulle gelyke regte kry nie.
- Amerika sal nooit vry van onrus wees voordat die eise van die Swart Amerikaners toegestaan word nie.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 1 x 2) (2)

3.4.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3D – V2]*

- Die toespraak het miljoene Amerikaners oortuig van die droom van 'n Amerika vry van diskriminasie en segregasie.
- Die toespraak het gelei tot die aanvaarding van die Burgerregte Wet.
- Die toespraak was inspirerend en het 'n beroep op alle Amerikaners gedoen, ongeag van ras.
- Die toespraak het Martin Luther King die geestelike leier van miljoene Amerikaners gemaak.
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.5 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 3C en 3D – V3]*

- Bron 3C verklaar dat na die Neger na 100 jaar nie vry is nie, terwyl Bron 3D toon dat betogers vryheid eis.
- Bron 3C verklaar dat daar geen vrede sal wees voordat Swartes gelyke regte ontvang, terwyl Bron 3D 'n optog uitbeeld wat gelyke regte eis.
- Bron 3C verklaar dat King geweier het om te glo dat die bank van geregtigheid bankrot is, terwyl Bron 3D geregtigheid eis
- Enige ander relevante antwoord. (Enige 2 x 2) (4)

3.6 *[Interpretasie, evaluering en sintese van bewyse uit relevante bronne – V3]*

Kandidate kan die volgende aspekte in hul antwoorde insluit:

- Daar is teen swart Amerikaners gediskrimineer en hulle het nie gelyke regte geniet nie. (Eie kennis)
- Die Burgerregte beweging het nie-gewelddadige protesaksies gebruik om gelyke regte te kry
- Protesaksies soos sitstakings, vryheidsritte en die Birmingham-optog het die optog vir Werk en Vryheid voorafgegaan. (Bron 3A)
- Die Groot Ses was betrokke by die beplanning van die optog.
- Kennedy was bekommerd dat die beplande optog die burgerregtewette wat hy voorgelê het, in gevaar sou stel. (Bron 3A)
- Sowat 250 000 mense het die optog bygewoon. (Bron 3B)
- Die optog het gefokus op burgerregte, vryheid en werkgeleenthede. (Bron 3B)
- Die optog is deur verskillende groepe en individue gereël en bygewoon. (Bron 3B)
- Die optog was suksesvol om die lot van die Swart Amerikaners te beklemtoon.
- Die optog vestig die aandag op die Burgerregtebeweging.
- Martin Luther King jnr. het sy beroemde toespraak, 'Ek het 'n droom' tydens die optog gemaak. (Bron 3D)
- Lei tot die aanvaarding van die Burgerregte Wet van 1964 (Eie kennis)
- Enige ander relevante antwoord.

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Kan nie bewyse onttrek of bewyse op 'n baie elementêre manier uit die bronne haal nie , byvoorbeeld toon geen of min begrip van hoe die optog in Washington op 28 Augustus 1963 tot die beëindiging van diskriminasie en segregasie teen swart Amerikaners in die VSA in die 1960s bygedra het. • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor die onderwerp verslag te doen of kan nie oor die onderwerp verslag doen nie. 	PUNTE 0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Onttrek bewyse uit die bronne wat meestal relevant is en in 'n groot mate verband hou met die onderwerp, byvoorbeeld, toon 'n mate van begrip van hoe die Optog in Washington op 28 Augustus 1963 tot die beëindiging van diskriminasie en segregasie teen Swart Amerikaners in die VSA in die 1960s bygedra het. • Gebruik bewyse op 'n baie basiese manier. 	PUNTE 3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse uit bronne baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon, byvoorbeeld, toon 'n deeglike begrip van hoe die optog in Washington op 28 Augustus 1963 tot die beëindiging van diskriminasie en segregasie teen swart Amerikaners in die VSA in die 1960s bygedra het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	PUNTE 6–8

(8)
[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE

VRAAG 4: DIE KOUE OORLOG – VIËTNAM

[Beplan en konstrueer – oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse met behulp van analitiese en interpretatiewe vaardighede.]

SAMEVATTING

Kandidate moet verduidelik in watter mate die VSA tydens die Viëtnamese oorlog suksesvol was om die verspreiding van kommunisme in Viëtnam te bevat. Hulle moet hul argument ondersteun met relevante historiese bewyse.

BELANGRIKSTE ASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul antwoorde insluit:

Inleiding: Kandidate moet standpunt inneem deur te verduidelik in watter mate Amerikaanse strategieë tydens die Viëtnamese oorlog suksesvol was om die verspreiding van kommunisme in Viëtnam te bevat. Hulle moet ook 'n uiteensetting gee van hoe hulle hul argument sal ondersteun.

UITWERKING

- Na die Frans-Viëtnamese oorlog is Viëtnam verdeel, langs die 17de parallel in Noord- en Suid-Viëtnam
- Noord-Viëtnam was onder 'n kommunistiese regime, terwyl Suid-Viëtnam 'n kapitalistiese regime was
- Die VSA het Suid-Viëtnam onvoorwaardelike steun verleen.
- Suid-Viëtnam is deur die korrupte en ongewilde Ngo Dinh Diem geregeer
- Die Nasionale Bevrydingsfront is gestig en het 'n guerrilla-leër, die Vietkong, gehad.
- Ngo Dinh Diem is omvergewerp – onstabiliteit in Suid-Viëtnam
- Vietcong het 'n uitgerekte veldtog begin om Viëtnam te verenig
- China en Noord-Viëtnam ondersteun die Vietkong
- Die VSA het betrokke geraak – om die verspreiding van kommunisme in Suidoos -Asië te voorkom – die 'Domino-effek'
- Verdorping/Strategiese Hamlet-program (regerings in die VSA en Suid-Viëtnam het nuwe dorpe geskep en probeer om dorpenaars (boere) van guerrillas te skei), wat misluk het.
- Golf van Tonkin-resolusie (1964) het president Johnson groot militêre magte gegee wat tot die eskalاسie van oorlogvoering in Viëtnam gelei het.
- VSA se lug bomaanval 'Operation Rolling Thunder' (die strategie was 'n mislukking)
- Tet-offensief (1968) – Vietcong het verrassende guerrilla-aanvalle geloods op dorpe in Suid-Viëtnam en Amerikaanse basisse waarvan hulle ongeveer 80% verower het
- Tet-offensief het getoon dat die Amerikaners nie die oorlog kon wen nie omdat die Vietkong strategies was.
- Die kommuniste uit Noord-Viëtnam (Viet Minh) het voorrade aan Suid-Viëtnam deur die Ho Chi Minh-roete verskaf

- 'Operation Ranch Hand' – gebruik chemikalieë om woude (Agent Orange) en gewasse (Agent Blue) te vernietig.
- Die VSA het jong en onervare soldate na Viëtnam gestuur.
- Hoogs effektiewe gebruik van guerrilla-taktieke deur die Vietkong frustreer Amerikaanse strategieë.
- Die VSA het seek-en-vernietig-missies (My Lai-slagting) gebruik om dorpe wat deur Vietkong ondersteun is te vernietig (dit het 'n groot aantal burgerlike sterftes tot gevolg gehad).
- Die rol van die media, studente en ontwapening bewegings om druk op die Amerikaanse regering te plaas om uit Viëtnam te onttrek.
- President Nixon se Vietnamiseringsbeleid/insluitend WHAM (Wen die harte en gedagtes van die Viëtnamese) was 'n poging van die VSA om hom aan oorlog te onttrek en aansien te herwin.
- Die VSA het alle troepe teen 1973 onttrek en Noord-Viëtnam het in 1975 beheer oor Saigon oorgeneem.
- Viëtnam het 'n verenigde land onder kommunistiese bewind geword.
- Enige ander relevante antwoord.

- Gevolgtrekking: Kandidate moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking saamvat.

[50]

VRAAG 5: ONAFHANKLIKE AFRIKA: GEVALLESTUDIE – DIE KONGO

[Bepal en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse met behulp van analitiese en interpretatiewe vaardighede.]

SAMEVATTING

Kandidate moet krities bespreek hoe Mobutu Sese Seko die politieke en ekonomiese uitdagings aangespreek het wat Kongo in die gesig gestaar het ná sy vryheid van België in 1960.

BELANGRIKSTE ASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul antwoorde insluit:

Inleiding: Kandidate moet krities bespreek hoe effektief Kongo was om die politieke en ekonomiese uitdagings op te los wat hulle in die gesig gestaar het nadat hulle onafhanklikheid van België in die 1960's verkry het. Hulle moet hul argument ondersteun met relevante historiese bewyse.

UITWERKING

- Politieke uitdagings
- Kongo was tot vroeg in 1960 onder koloniale bewind.
- Mobutu Sese Seko het aan bewind gekom deur 'n militêre staatsgreep.
- Hy het 'n eenparty staat ingestel.
- Veelpartyverkiesings is nie in die Kongo gehou nie. Mobutu het aangevoer dat hierdie vorm van regering meer gepas is vir Afrika as Westerse demokrasie.
- Opposisiepartye is stilgemaak. Daar was bewyse van gevangenisstraf en skending van menseregte van diegene wat teen die leierskap gepraat het.
- Die tydperk van onafhanklikheid in die Kongo is deur geweld en politieke omwenteling gekenmerk.
- Die Kongo was hoogs gefragmenteer volgens etniese lyne met leiers wat met mekaar meeding.
- Mobutu beklemtoon die belangrikheid van Afrikanisering van hul politieke stelsels (Hy beskou demokrasie as anti-Swart en 'n Westerse oplegging)
- Mobutu Sese Seko het tussen die 1960's en 1970's lewenslang as president gebly
- Mobutu Sese Seko het 'n kleptokrasie geskep waar 'n groep aangestelde openbare amptenare hul posisie misbruik het.

Ekonomiese uitdagings

- Die Kongo het enkelproduk-ekonomieë van koloniseerders geërf
- Teen onafhanklikheid het die Kongo nie 'n vervaardigingsektor gehad nie
- Die Kongo het 'n paar gekwalifiseerde tegnisiërs en ingenieurs gehad.
- Mobutu Sese-Seko het grond en nywerhede genasionaliseer om rykdom gelykop onder sy mense te versprei.
- Die Kongo het nie oliereserwes gehad nie, en die land het 'n ekonomiese krisis beleef toe oliepryse in die 1970's gestyg het
- Mobutu Sese Seko (1970) het besluit om sektore van die ekonomie te privatiseer weens die ekonomiese krisis
- Die Kongo het lenings van die buiteland en organisasies aangegaan: Vanaf die 1960's het die Kongo finansiële hulp van die kapitalistiese Weste ontvang.

- Mobutu Sese Seko het nie daarin geslaag om 'n beduidende vervaardigingsbedryf te ontwikkel nie
  - Die Kongo bly afhanklik van die uitvoer van landbouprodukte en minerale.
  - Die Kongo het gesukkel om ekonomies te ontwikkel en het steeds sterk staatgemaak op hulp en beleggings van sy Westerse bondgenote soos die VSA en Frankryk (neo-kolonialisme)
  - Die Kongo het 'n kapitalistiese ekonomiese stelsel omhels
  - Die ekonomie van die Kongo het groot verskille in rykdom tussen ryk en arm veroorsaak
  - Die Kongo se ekonomie is deur elitisme en nepotisme gekenmerk
  - Enige ander relevante reaksie
- Gevolgtrekking: Kandidate moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking saamvat.

[50]

VRAAG 6: PROTESOPTOGTE IN DIE BURGERLIKE SAMELEWING VANAF DIE 1950's TOT DIE 1970's – DIE SWARTMAGBEWEGING

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse met behulp van analitiese en interpretatiewe vaardighede.]

SAMEVATTING

Kandidate moet verduidelik of hulle saamstem of nie saamstem met die stelling nie, in ooreenstemming met die verklaring, moet hulle verduidelik hoe die militante en konfronterende benadering van die Swartmagbeweging effektief was om diskriminasie teen swart Amerikaners in die 1960's te beëindig. Hulle moet hul argument ondersteun met relevante historiese bewyse.

BELANGRIKSTE ASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul antwoorde insluit:

Inleiding: Kandidate moet standpunt inneem deur aan te dui of hulle met die stelling saamstem of nie. Hulle moet ook 'n uiteensetting gee van hoe hulle hul argument sal ondersteun.

UITBREIDING

- Redes vir die vorming van die Black Power-beweging.
- Die impak van die filosofie van die Black Power Movement op Afro-Amerikaners
- Geglo in die konsepte van selftrots en selfbeeld / selfrespek, wat onder Afro-Amerikaners ingeskerp moet word.
- Beginsels van Swart Mag (doen dinge vir jouself, beheer politiek in hul gemeenskap en is trots op hul eie kultuur en verdedig hulself) teen rasse- onderdrukking en manipulasie.
- Bevordering van swart belange en bekommernisse
- Die filosofie van Black Power het na vore gekom as 'n poging om die swak lewensomstandighede van Afro-Amerikaners aan te spreek.
- Malcolm X pleit vir swart skeiding, selfbeskikking (Swart Nasionalisme), selfrespek en selfdisipline.
- 'n Beroep op selfgeldendheid (aggressiwiteit) in hul revolusie teen onderdrukking, byvoorbeeld rasse-onluste by Watts
- Afro-Amerikaners aangemoedig om op te staan teen wit Amerikaanse owerhede in die strewe na vryheid, geregtigheid en gelykheid op watter moontlike manier ook al.
- Bevorder die konsep van 'Black Pride' (selfbeeld-respek-hulp)
- In 1966 het Stokely Carmichael die slagspreuk 'Black Power' 'Black is beautiful' gewild gemaak en 'Swart Trotsheid' bevorder.
- Gepleit vir die uitsluiting van 'wit' liberale as 'n filosofie vir Afro-Amerikaners
- Hy het geglo dat die strategie van nie-geweld misluk het as gevolg van die voortdurende geweld wat deur wit Amerikaners teen Afro-Amerikaners gebruik is.
- Bevorder Afrika klere/Afro-haarstyle/musiek/letterkunde/erfenis as simbool van Black Pride.
- Die rol van die Black Panther Party
- Die Black Panther Party (BPP) is in 1966 deur Bobby Seale en Huey Newton gestig.

- Die BPP was betrokke by die inisiëring en ondersteuning van Swartmag programme, dit wil sê gemeenskapsgebaseerde programme en voedingskemas
- Begin met programme wat verantwoordelik was vir die verdediging van Afro-Amerikaners teen polisie wreedheid,
- Gefokus op sosio-ekonomiese toestande van Afro-Amerikaners en het ook verskeie gemeenskap oorlewingsprogramme bedryf.
- Die Tien-punt plan het as die Black Panther se manifest gediën.
- Dit dek sy sosiale, politieke en ekonomiese doelwitte en doelstellings.
- Die Tien-punt plan het ten doel gehad om te verseker dat Afro-Amerikaners gelykheid in onderwys, behuising, indiensneming en burgerregte bereik.
- Dring aan op vryheid, volle indiensneming, ordentlike behuising, moet die ware geskiedenis van Afro-Amerikaners leer, polisie brutaliteit beëindig, die moord op Afro-Amerikaners beëindig en gratis gesondheidsorg bied.
- Die Black Panther Party het by straat patrollies betrokke geraak, polisie-aktiwiteite gemonitor.
- Verdedig hulself deur gewere te dra (militante benadering) om die voortdurende polisie brutaliteit te stop.
- Impak / kort en langtermyn doelwitte – die mees voor die handliggende vorme van rassediskriminasie geëindig.
- Rasse geweld en spanning het afgeneem.
- Afro-Amerikaners is tot openbare ampte verkies.
- Behuising en fasiliteite van swart Amerikaners is verbeter.
- Swart geletterdheid het toegeneem en afhanklikheid van staatstoelae het afgeneem.
- Regstellende aksie-beleid vir federale indiensneming is in plek gestel.
- Enige ander relevante antwoord.

Slot: Kandidate moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking saamvat.

[50]

TOTAAL: 150